

อยากรู้
เรื่อง
ใจ
นี่ถั่ง
รัก
สุขภาพใจ

ศิลปะ การใช้ กลยุทธ์

管理
理論

ใน **สาม
ทศวรรษ**

ยุทธศาสตร์ จากวรรณคดีเอก
ปรับประยุกต์ใช้ได้กับทุกกิจการ
เข้าถึงการ **“ใช้กลยุทธ์เป็น”** อย่างไรก็ดี

บุญศักดิ์ แสงระวี
แปลและเรียบเรียง

ศิลปะการใช้
กลยุทธ
ใน **สาม
ก๊ก**

อยากรู้
เรื่อง

สาม

นักถึง

สุขภาพใจ

บุญศักดิ์ แสงระวี
แปลและเรียบเรียง

ศิลปะการใช้
กลยุทธ
ใน
บุญศักดิ์ แสงระวี

พิมพ์ครั้งที่ 3 ปรับปรุงใหม่ : กุมภาพันธ์ 2558
จัดพิมพ์โดย : สำนักพิมพ์สุภาพใจ
บริษัท ตาตา พับลิเคชั่น จำกัด
ประธานกรรมการบริหาร : บัญชา เฉลิมชัยกิจ
กรรมการผู้จัดการ : โชนรังสี เฉลิมชัยกิจ
คณะที่ปรึกษา : ถาวร ลิกขโกศล, ประชา หุตานุวัตร, จรัสศรี จิรภาส
ผ่องศรี ลือพร้อมชัย, สงวนศรี ศรีเทพประติมา
ผู้จัดการสำนักพิมพ์ : อลิ้น เฉลิมชัยกิจ
บรรณาธิการบริหาร : วรุตม์ ทองเชื้อ
บรรณาธิการ : ขวัญชัย สันติสุขของชัย
เลขานุการคณะบรรณาธิการ : กนกพร ถ้าโคหนอง
ออกแบบปก/ศิลปกรรม : ณัฐพงษ์ ภาคีแพทย์
ฝ่ายการตลาด : อัครณัฐ ชุมนุ้ม, อรปราง อริหิรัญวงศ์
ฝ่ายขาย : มนูญชา ศิริวงษ์, อุดร ปัญญาชัย, นิธิวิทย์ วรสมภาพล
ฝ่ายโรงพิมพ์ : ไพบูลย์ ซาคริยานนท์

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

อ้าวี่เจีย.

ศิลปะการใช้กลยุทธ์สามก๊ก.-- กรุงเทพฯ : ตาตา, 2557.

288 หน้า.

1. การบริหาร I. บุญศักดิ์ แสงระวี, ผู้แปล. II. ชื่อเรื่อง.

658

ISBN 978-616-7105-96-3

พิมพ์ที่ : ฝ่ายโรงพิมพ์ บริษัท ตาตา พับลิเคชั่น จำกัด โทรศัพท์ 0-2415-6797
จัดจำหน่าย : สายส่งสุภาพใจ บริษัท บุก โทม์ จำกัด
214 ซ. พระรามที่ 2 ซอย 38 ถ. พระราม 2 แขวงบางมด เขตจอมทอง กรุงเทพฯ 10150
โทรศัพท์ 0-2415-2621, 0-2415-6507 โทรสาร 0-2416-7744

แนะนำเพิ่มเติมติดต่อ : ✉ editor@booktime.co.th

🌐 www.booktime.co.th SukkhabajaiPUB

คลิกสั่งซื้อได้ที่นี้

@booktime

ก่อนคัดสรรกลยุทธ์

กลยุทธ์ หรือ กลยุทธ์ ทางทหาร ไม่เพียงแต่ทำให้กองทัพได้รับชัยชนะ บรรลุวัตถุประสงค์ในการสงคราม แต่ยังเป็นเครื่องบ่งบอกถึงสติปัญญาความสามารถของขุนศึกแม่ทัพคนนั้นได้ เพราะกลยุทธ์เองก็มีอยู่หลายระดับ ในศึกเดียวกันรบชนะเหมือนกัน แต่ส่วนได้ส่วนเสียกลับต่างกัน บางชนะแต่ไพร่พลต้องเสียไปนับไม่ถ้วน บางชนะแต่ไม่เสียไพร่พลเลยสักคนเดียว นี่แสดงให้เห็นว่า แม่ทัพผู้นั้นใช้กลยุทธ์ได้ดีเพียงใด

ไม่แต่ในการศึกเท่านั้น ในแวดวงองค์กรต่าง ๆ แห่งสังคมมนุษย์อย่าง ธุรกิจการค้า การสื่อสารประชาสัมพันธ์ ศิลปะการแสดง และแทบทุกวงการ ล้วนต้องรู้จักใช้กลยุทธ์ทั้งสิ้น เพราะการบริหารจัดการ ถึงแม้รู้จักการใช้คนเป็นแล้ว แต่ถ้าไม่รู้จักปรับเปลี่ยนใช้กลยุทธ์ ก็ไม่อาจเกิดประโยชน์สูงสุดได้ เหมือนการขายอะไรสักสิ่ง เรามีนักขายที่พูดเก่ง พูดจะฉาน คล่องแคล่วเหมาะสมกับตำแหน่ง แต่ทว่า นักขายคนนี้ ไม่มีกลยุทธ์ ขาดการวางแผน ไม่รู้ว่าลูกค้าต้องการอะไร ตลาดของที่เขาขายเป็นอย่างไร คู่แข่งเป็นแบบไหน จะมีลูกเล่นปรับเปลี่ยนให้ของเราน่าสนใจอย่างไร แบบนี้ก็เรียกได้ว่า มีแม่ทัพแต่ใช้กลยุทธ์ไม่ดีหรือไม่เป็น เช่นกัน

ศิลปะการใช้กลยุทธ์ในสามก๊ก ที่กำลังอ่านนี้ เป็นอีกยอดภูมิปัญญาที่ต่อเนื่องจาก **ศิลปะการใช้คนในสามก๊ก** เพราะการใช้คนอย่างมีศิลปะนั้น ย่อมต้องคู่กับการใช้กลยุทธ์อย่างมี

ศิลปะเสมอ กลยุทธ์ต่าง ๆ ที่นำมากล่าวและวิเคราะห์ให้เห็น เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ได้จริง ไม่ว่าจะเป็น การโจมตีทางใจ จ้องฉวยโอกาส โหม่งหน้า ด้วยวาทะ ซ้ำกับเร็ว และอีกหลายกลยุทธ์อันแยบยล ทั้งหมดล้วนมาจาก สามก๊ก ยุคสมัยแห่งความวุ่นวาย ที่เต็มไปด้วยการแก่งแย่งชิงดี เอาสดี ปัญญาและกลยุทธ์เข้าล่อหลอกฝ่ายตรงข้ามทุกวิถีทางยุคหนึ่งของจีน และผ่านการสร้างสรรค์ทางวรรณกรรมโดยนักปราชญ์ จนกลายเป็นวรรณคดีสำคัญเรื่องหนึ่งของโลก

ดังนั้น หากผู้ที่อยู่ในองค์กรระดับบริหารแล้ว ไม่เพียงแต่รู้จักใช้คนเป็น แต่ยังต้องใช้กลยุทธ์เป็นด้วย ศิลปะการใช้กลยุทธ์ในสามก๊ก นี้ ย่อมเป็นที่ต้องจิริตอย่างแน่นอน และไม่เพียงแต่ผู้บริหาร บุคคลธรรมดาทั่วไป ผู้เป็นฟันเฟืองตัวหนึ่งในแวดวงองค์กร ก็ควรอย่างยิ่งในการสนใจ ศิลปะการใช้กลยุทธ์ในสามก๊ก นี้ เพื่อยกระดับตัวเองให้ก้าวหน้าได้อย่างหาตัวจับยาก

ใช้กลยุทธ์อย่างมีศาสตร์

สุขภาพใจ

สารบัญ

เกริ่น.....	16
1 การโจมตีทางใจ	21
ผูกใจราษฎร	
เล่าปีเข้าครองเสฉวนอย่างแยบยล.....	25
ป้อมค่ายมักถูกตีแตกจากภายใน	27
ใจคนไม่สยบแม้ได้มาก็ปกครองยาก	29
สลายใจทหาร	
ลิบองยัดเกงจิวโดยง่าย	31
ยกยอปอปั้นปลดอาวุธทางใจ.....	33
ทำร้ายใจศัตรู	
ขงเบ้งยั่วโทสะจิวอี้ 3 ครั้ง	38
จิวอี้บันดาลโทสะครั้งแรก	
เหนื่อยกายเหนื่อยใจเพื่อใครกัน	39
จิวอี้บันดาลโทสะครั้งที่สอง	
เสียสูหยินแล้วซ้ำเสียทหารอีก	42
จิวอี้บันดาลโทสะครั้งที่สาม	
“ฟ้าให้จิวอี้มาเกิดแล้ว ใฉนจึงให้ขงเบ้งมาเกิดด้วยเล่า”	44
ซื้อใจคน	
ขงเบ้งปล่อยเบ้งเฮ็ก 7 ครั้ง	46
คิดลึกลับไกล เหนื่อยครั้งเดียวสบายไปตลอดกาล	47
อ่อนแข็งประกอบกัน ใช้สวนปกครองฮวน	50

2 การต่อสู้ทางสติปัญญา	53
ใช้เล่ห์กล	
เล่าปีประลองฝีมือกับโจโฉ	54
“สองเสือแย่งเหยื่อ” กับ “ไล่เสือไปกินหมาป่า”	54
เผชิญอันตรายก็ไม่วุ่น ปรับเปลี่ยนตามสภาพ.....	56
ตำหนการควบคุม ฝีมือเหนือกว่าชั้นหนึ่ง	57
แม่ทัพผู้โดดเด่น สันตการใช้คน จึงได้ใจคน.....	59
รู้เขารู้เรา	
ขงเบ้งประลองปัญญากับสุมาอี้	62
คนโง่ไม่รู้จักรการวิเคราะห์อย่างเป็นรูปธรรม	63
สุมาอี้ส่งเสียงทางโน้นตีทางนี้ เบ้งตัดต้องตกเป็นเชลย.....	65
เดินหมากผิดตา แพ้ทั้งกระดาน.....	67
ใช้ม้าเจ๊กผิด ทำศึกบนกระดาด.....	68
เมืองว่างเสียงดง ชับทัพใหญ่ด้วยปัญญา.....	70
รู้เขารู้เรา ร้อยรบมิพ่าย	72
สู้กันด้วยสติปัญญาความสามารถ	
เตงกายกับเกียงอยู่ประลองแพ้ชนะ	74
ทำเสียงอีกทีก็ แกมาซำก็ไป	75
จูโจมเมื่อไม่ระมัดระวัง รุกรบเมื่อไม่คาดคิด.....	78
คุณสมบัติปรับตัวตามการเปลี่ยนแปลง	
มีความสำคัญยิ่งนักในสงคราม	80
หมากรุกเจอคู่ปรับ	
เอียวเก๋ากับลกซ้องคบหากันด้วยความยินดี.....	83
เอียวเก๋าสยบคนด้วยคุณธรรม จึงได้โจรราชฎ.....	84
ผู้สันตการรบ จะไม่ประกาศรบโดยง่าย.....	86
ได้โจรราชฎจะรุ่งเรื่อง สูญเสียโจรราชฎจะเสื่อมถอย	88

3	จ้องฉวยโอกาส	91
	ตั้งมั่นรอกการเปลี่ยนแปลง	
	โจโฉถล่มอ้วนเสี้ยว	94
	ยึดกุมโอกาสรบ ทำให้เสียเปรียบกลายเป็นได้เปรียบ.....	95
	ทุกสิ่งพร้อมสรรพ	
	จิวอี้เผากองทัพเรือโจโจ	98
	กองทหารเย่อหยิ่งหมิ่นข้าศึกจักพ่าย	99
	ไฟคลอกเซ็กเพ็ก ทัพโจโจแตกยับเยิน	101
	จ้องโอกาสออกตี	
	ลกซุนตีเล่าปี่พ่าย.....	102
	คบเพลิงอันเดียว เผาค่ายจ๊กก๊กกวอดวาย.....	102
	ฉวยโอกาสข้าศึกไม่ระวัง	
	เตงงายบุกเซงโต๋.....	105
	ไม่เข้าถ้ำเสือ ไฉนจะได้ลูกเสือ	106
	ไม่เสียโอกาสรบ	
	เตาอี้กำราบง่อก๊กิราบ.....	108
	เตาอี้อาศัยสถานการณ์ทำลายง่อก๊กิ	109
4	ชนะด้วยการทูต	113
	สร้างแต่งตั้งศัตรู	
	ซุนกวนกับโจโฉต่างใช้เล่ห์แก่กัน	117
	สร้างแต่งตั้งจิวอี้ เกาทัณฑ์ดอกเดียวไต้้นก 2 ตัว	118
	ดื้อแพ่งเก่งจิว	
	ขงเบ้งลวงโลซก	121
	การทูตร้อยเหลี่ยมกับการทูตซื่อ ๆ	122

เนียนดินแดนขอความช่วยเหลือ

ขงเบ้งถอยทัพวุยก๊ก 124

 รุ่งทหารไว้ไม่เคยสิ้น

 ได้ตั้งฉนวนแล้วไม่กล้าหวังเสฉวน 126

โยนภัยให้กัน

ง่อก๊กกับวุยก๊กต่างใช้อุบายแก่กัน 128

 มรรคสูง 1 เขี้ยะ มารสูง 10 เขี้ยะ 129

ลดตัวด้านศึก

ซุนกวนแสร์ง่อ่นห้อมวุยก๊ก 131

 โจผีนั่งดูง่อก๊กกับจ๊กก๊กรบกัน 132

ริมฝีปากกับฟัน

ง่อก๊กกับจ๊กก๊กเป็นพันธมิตรกันใหม่ 134

 สามก๊กก่อรูปคู่ขนานกัน

 เมื่อง่อก๊กกับจ๊กก๊กเป็นพันธมิตรกันด้านวุยก๊ก 135

5 ไ้มน้ำด้วยวาตะ 139

ทุ่มด้วยเงินทอง

ลิซกติดสินบนลิโป้ 140

 เลียนเคียงซำก้นำ ลิโป้ตกหลุมพราง 142

ให้รู้คุณธรรม

เตียวเลี้ยวเตือนกวนอู 144

 เตียวเลี้ยวตำหนิโทษ 3 ข้อ กวนอูขอสัตย์ญา 3 ข้อ 145

ซึ่งในเหตุผล

ขงเบ้งสยบเหล่าที่ปรึกษา 147

 ขงเบ้งโต้ตอบคสองแคล้ว เหล่าที่ปรึกษาหน้าถอดสี 148

ยั่วโทสะก่อนเจรจา	
ขงเบ้งหักหน้าขุนกวน	150
การยั่วโทสะเกิดผล	
ขงเบ้งแสดงความสามารถในการโต้ว่าทะเล	152
กตเขายกเรา เตียวจี้สยบโจผี	153
อธิบายผลดีผลร้าย	
เตงจี้สยบขุนกวน	155
เพื่อบรรลุมารณะหน้าที่ ปราศจากความหวาดกลัว	156
เลือกพูดได้ถูก ไม่ทำให้เสียการ	158
6 รวบรวมบุคลลากร	161
ไม่ถือแค้นเก่า	
โจโฉได้ใจคน	163
ไม่คิดเรื่องเก่า ใช้ตามความสามารถ	166
เป็นตายร่วมกัน	
เล่าปี่คบหาด้วยคุณธรรม	168
คุณธรรมสยบคน คุณธรรมได้ใจคน	169
ร่วมกันด้วยผลประโยชน์ ก็แยกกันด้วยผลประโยชน์	172
เปิดอกตีแผ่หน้าใสใจจริง	
ขงเบ้งปฏิบัติต่อบัณฑิตด้วยความจริงใจ	173
รวบรวมบุคลลากรทั่วทั้ง 4 ทิศ	175
คบหากันด้วยน้ำใจ	
ซุนเช็กใช้ความจริงใจต่อคนทั้งหลาย	177
ใสใจทั่วถ้วน	
ขุนกวนผูกใจคนด้วยบุญคุณ	179
แม่ทัพนายกองจงรักภักดี ง้อก็แข็งแแกร่งดุจศิลา	180

7	ซำกับเร็ว	182
	รอความวุ่นวาย	
	ตั้งโต๊ะตั้งทัพนอกเมือง	183
	ควรเร็วไม่เร็ว ที่มาแห่งความตาย	185
	ซำเพื่อรอการเปลี่ยนแปลง	
	กุยแก่คาดคะเนเอาชนะซำศึก	186
	ปราบก๊กจิ๋ว สยบเสียวตั้ง	188
	รีบก็จะรวม ซำก็จะแยก	189
	ทำศึกต้องเร็ว	
	ลอบองเร่งยึดอ้วนเสี้ยว	191
	โจมตีอ้วนเสี้ยว ตัดเสบียงวูยก๊ก	192
	หอกซำในเร็ว	
	ขงเบ้งลอบตีตันหลง	194
	ออกรบกลางดึก มุ่งเข้าตีเมือง	195
8	ต้นลึกหนาบาง	199
	เส้นทางฮัวหยง	
	ขงเบ้งใช้กลลวง	201
	จับตะพานน้ำในอ่างที่เส้นทางฮัวหยง	202
	สลายพลังซำศึก	
	โจโฉจู่โจมแพะแบ้	204
	ให้ซำศึกมีรูปลักษณ์ แต่เราไร้รูปลักษณ์	205
	สร้างความสนเท่ห์	
	ขงเบ้งชนะโจโฉ	206
	โจโฉรู้ตำราพิชัยสงคราม แต่หารู้กลอุบายไม่	208

กำแพงเมืองจำลอง	
ซีเซ่งดีใจฝ้ายเบียน.....	210
ต้นลึกหนาบาง โจมตีก่อนคนอื่น.....	210
ล่อข้าศึกเคลื่อน	
สุมาอี้ตีทัพกองขุนเอียน.....	212
โจมตีจุดที่ต้องช่วย.....	213
เพิ่มเตาหุงข้าว	
ขงเบ้งยับยั้งทัพวุยก๊ก.....	214
ไม่เห็นทหารเพิ่ม เห็นแต่เตาเพิ่ม.....	215
9 รุกกับรับ.....	217
รบทางกองระวังหลัง	
กุกกีเชื่อฟังกาเซียง.....	219
ไล่ตีไม่หยุด	
เดี่ยวสัวตีทัพโจโฉแตก.....	221
ไล่ตีไม่หยุด อ่อนชนะแข็ง.....	222
สยบความฮึกเหิม	
เดี่ยวเลี้ยวรักษาเมืองหับป่า.....	224
ไม่เอาเรื่องส่วนตัวมาทำให้เสียการ.....	225
รบอย่างผลิผลาม	
โจหองเสียดงก้วน.....	227
ไม่เจียมกำลัง จึงเสียดงก้วน.....	228
นายทหารเฒ่า	
สุมาอี้รักษาจินฉวน.....	230
ฟ้าส่งให้ขงเบ้งมาเกิดแล้ว ไยจึงให้สุมาอี้มาเกิดด้วยเล่า....	232

10	ลวงข้าศึก.....	235
	จดหมายปลอม	
	จิวยี่ลวงเจียวก้าน.....	237
	จิวยี่แสร้งหลับ ทุกอย่างเป็นความลับ.....	238
	เสนอกลลูกโซ่	
	บังทองลวงโจโฉ.....	240
	คนฉลาดใคร่ครวญพันครั้ง	
	อาจจะพลาดเข้าสักครั้งหนึ่ง.....	241
	ทำให้จเป็นจริง	
	เตียวหุยสยบเจียมหัง.....	243
	ความกล้าบวกลบสติปัญญา มีอานุภาพไม่สิ้นสุด.....	244
	แสร้งเมาสุรา	
	เตียวหุยลวงเตียวคับ.....	246
	ดื่มสุราคือกลลวง ล่อข้าศึกลงเขา.....	247
	ลวงทำถอยทัพ	
	ขงเบ้งหลอกสุมาอี้.....	248
	เห็นมีคนเก่งยังมีคนเก่ง.....	249
	ป่วยการเมือง	
	สุมาอี้หลอกโจซอง.....	251
	สุมาอี้แสร้งป่วยได้เหมือนจริง.....	252
11	กลซ่อนกล.....	255
	ประเมินสภาพข้าศึก	
	กาเซียงถล่มโจโฉ.....	257
	เห็นกลลวงจากการวางกำลังเข้าตีเมือง.....	258

ปล่อยเชลยข้าศึก	
ขงเบ้งตีเลิงเหลง	259
อุบายที่คาดคะเนได้ง่าย ทำลายก็ง่าย	260
ทำลายแผนลวง	
ขงเบ้งส่งเสริมงานมงคล	262
ยอดอุบายในไถ้แพรว ได้คนสวยกลับบ้าน	263
รู้เล่ห์ซ่อนกล	
เกียงอุยตีทัพเตงงายแตกยับ	265
วางกำลังตกปลาตัวใหญ่	266
กลลวงลวงได้ไม่ยากนัก ดาบนั่นคืนสนอง	268
12 ย้วยด้วยปัญญา	271
ย้วยด้วยกลอนสด	
ขงเบ้งย้วยจิวอี้	273
จะกอดนางสองเกี้ยวทั้งซ้ายขวา	274
ลงมือที่จุดเจ็บ	275
ถูกย้วยด้วยปัญญา	
ซุนฮูหยินขับทัพไล่ติดตาม	276
คนสวยสยบทัพพี่ชาย	277
ถูกละเลย	
จูล่ง อวยเอียนทำลาย 3 ค่ายใหญ่	279
การคาดการณ์ของขงเบ้ง ไม่มีใครรู้แม้ผีसाงเทวดา	280
ง้าวไม่ยอมแก่	
ฮองตงยังไหว	282
ฮองตงแม้จะแก่ก็เหมือนหนุ่ม	
สร้างความดีความชอบหลายครั้ง	283

13 ใช้ไส้ศึก	287
แยกสลายลิจุยกั๊กกับกุกยี้	
เอียวปิวใช้ความหึงหวงแยกสลายคนทั้งสอง	289
ใช้ความหึงหวงของผู้หญิง	290
จดหมายลอบแก้	
โจโฉใช้กลอุบายแยกสลายม้าเจียวกับหันซุ่ย	292
ความกล้าของคนคนเดียว	
ทำงานใหญ่ยากจะสำเร็จ	294
ปล่อยข่าวลือ	
ขงเบ้งขจัดสุมาอี้	296
ใช้ความขัดแย้ง กลไส้ศึกสำเร็จ	298
สร้างความแตกแยก	
ขงเบ้งขจัดคนแปรพักตร์	299
ยืมดาบฆ่าคน ไม่ต้องเปลืองแรง	300
ใช้จารชนใน	
สุมาอี้ทำให้ขงเบ้งต้องถอยทัพ	302

เกริ่น

กลยุทธ์ใน *ตำนานสามก๊ก* ถือเป็นผลึกแห่งสติปัญญาของจีนโบราณ ที่ได้รับการยกย่องตลอดมาทุกยุคทุกสมัยโดยมิได้เคยเสื่อมถอยมาช้านาน !

ในวัฒนธรรมอันเรืองโรจน์สี่พันกว่าปีของประเทศจีน สติปัญญาของประชาชนชาติจีนได้ส่องประกายอยู่แวววับเป็นที่จับตาแก่ชาวโลก ตำราพิชัยสงครามอันมากมายหลายหลาก ซึ่งอุดมไปด้วยกลวิธีอันเฉียบแหลม ก็คือส่วนประกอบสำคัญส่วนหนึ่งแห่งสติปัญญาของบรรพบุรุษของประชาชนชาติจีนดังกล่าวนั้น ความหลากหลายแห่งตำราพิชัยสงครามของจีน กล่าวได้ว่าอยู่ในอันดับแรกสุดของโลก ว่ากันว่ามากถึง 1,300 กว่าฉบับ ที่ตกทอดมาจนถึงปัจจุบัน ก็ยังเหลืออยู่ถึง 400-500 กว่าฉบับ

รำลึกกันมาว่า ต้นกำเนิดของตำราพิชัยสงครามมีมาตั้งแต่สมัยพระเจ้าหวางตี้ ในสมัยราชวงศ์โจวตะวันตก (1046 ปี-771 ปี ก่อน ค.ศ.) ก็มี *กุนจิวอี้* (บันทึกการทหาร) กับ *กุนเจี๊วง* (กิจการทหาร) 2 ฉบับ ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าตำราพิชัยสงครามของจีนมีประวัติมายาวนาน ในปัจจุบันตำราพิชัยสงครามโบราณที่มีชื่อเสียงอยู่ทั้งในและนอกประเทศจีนมี “*คัมภีร์การทหาร 7 เล่ม*” กล่าวคือ

ตำราพิชัยสงครามซุนหวู

ตำราพิชัยสงครามอู๋ซี้

ตำราพิชัยสงครามลิวเทา

สามกกลศึกของหวางสือกวง

เว่ยเหลียวจิวอี้

ชื่อหมาล่า

ถามตอบกันระหว่างถึงไต่จ้งกับหลี่เว่ยกง

นอกจากนั้นยังมี

ตำราพิชัยสงครามซุนปิน

สิ่งสำคัญสุดยอดของคัมภีร์การทหาร

หนังสือใหม่แห่งวินัยทหาร

บันทึกการฝึกทหาร เป็นต้น

ซึ่งก็มีชื่อเสียงไม่แพ้กัน

กลยุทธ์ใน *ตำหนาสามก๊ก* ก็คือการรวบรวมเอาส่วนที่เป็นหัวใจของตำราพิชัยสงครามสมัยโบราณของจีนเหล่านี้เข้าไว้ ซ้ำยังได้ทำให้มันเป็นรูปธรรมขึ้น เป็นภาพลักษณ์ขึ้น ดังนั้น *ตำหนาสามก๊ก* จึงได้รับการขนานนามว่าเป็นตำราพิชัยสงครามที่มีชีวิตชีว !

แต่ในทางเป็นจริง กลยุทธ์ที่มีอยู่ใน *ตำหนาสามก๊ก* มิใช่จะเหมาะแก่การใช้ในการศึกสงครามเท่านั้น แม้ในทางเศรษฐกิจ การเมือง การทูต และวรรณคดี เป็นต้น ก็ล้วนแต่นำไปใช้ได้โดยขึ้นอยู่กับความฉลาดของผู้ใช้ทั้งสิ้น

การทำความเข้าใจกับกลยุทธ์ของ *ตำหนาสามก๊ก* ก่อนอื่นต้องทำความเข้าใจต่อความสัมพันธ์อันลึกลับระหว่าง *ตำหนาสามก๊ก* กับ *ตำราพิชัยสงครามซุนหวู* เป็นเบื้องต้น

ถ้าหากไม่เข้าใจ *ตำราพิชัยสงครามซุนหวู* ก็ไม่สามารถประมวลเอากลยุทธ์สามก๊กยกระดับให้ขึ้นไปเป็นทฤษฎีได้ ถ้าไม่อ่าน *ตำหนาสามก๊ก* ก็ไม่สามารถขบซึ่งในยุทธศาสตร์ยุทธวิธี *ตำราพิชัยสงครามซุนหวู* ได้ดีขึ้นและเป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น ทั้งสองอย่างนี้ประกอบซึ่งกันและกันเป็นความสัมพันธ์ระหว่างวิญญูณกับรูปโฉม

แม้ **ตำหนานสามก๊ก** จะรวบรวมเอาความสำเร็จของสติปัญญาเงินโบราณ แต่ **ตำราพิชัยสงครามซุนหวู** ก็ถือกันว่าเป็นวิญญูณของมัน กลยุทธ์พื้นฐานทุกสิ่งทุกอย่างในนั้น ล้วนได้ยึดเอา **ตำราพิชัยสงครามซุนหวู** เป็นความคิดขึ้นนำทั้งสิ้น การขนานนามว่า **ตำหนานสามก๊ก** คือ ตำราพิชัยสงครามที่มีชีวิตก็มาจากนี้

ยุทธศาสตร์ยุทธวิธีในยุทธการอันมากหลายที่เขียนไว้ใน **ตำหนานสามก๊ก** โดยพื้นฐานแล้ว เราสามารถแสวงหาหลักฐานมาได้จาก **ตำราพิชัยสงครามซุนหวู** ซึ่งเราจะเห็นได้จากการบรรยายในหนังสือเล่มนี้อย่างถี่ถ้วน

แต่เราก็ไม่อาจกล่าวได้ว่า กลยุทธ์ใน **ตำหนานสามก๊ก** เป็นเพียงการลอกเลียนแบบของ **ตำราพิชัยสงครามซุนหวู** เท่านั้น นอกจากมันจะทำให้ **ตำราพิชัยสงครามซุนหวู** เป็นรูปธรรมขึ้นและมีภาพลักษณ์เด่นชัดขึ้นแล้ว ยังได้นำเอาตัวอย่างการรบในยุคนั้นชีวิตจ้านกั๋ว (770 ปี–221 ปีก่อน ค.ศ.) และทฤษฎีของนักการทหารอีกจำนวนมาก เข้ามาเพิ่มเติมเสริมแต่งให้อุดมสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ดังเช่น ขงเบ้งใช้วิธีการ “ลดทหารเพิ่มเตา” ของอวี๋สวี่ เพื่อยับยั้งกองทัพของโจโฉที่ไล่ตามหลังกมา หรือกรณีที่ถูกแก้ไขนโยบาย “รีบร้อนก็จะรวม ถ่วงช้าก็จะแยก” เพื่อยังความมั่นคงให้กับการครองก็จิวและเสียดั่งของโจโฉเป็นอาทิ

อย่างไรก็ดี **ตำหนานสามก๊ก** ก็ได้พัฒนา **ตำราพิชัยสงครามซุนหวู** ไปไม่น้อยเหมือนกัน ดังเช่น ทฤษฎี “รู้เขารู้เรา ร้อยรบมิพ่าย” ของซุนหวู หากว่าฝ่ายหนึ่งรู้เขารู้เรา อีกฝ่ายหนึ่งไม่รู้เขาและก็ไม่รู้เรา ฝ่ายที่รู้เขารู้เราก็ย่อมจะร้อยรบมิพ่ายแน่นอน แต่ถ้าแม้ว่าทั้งสองฝ่ายล้วนแต่รู้เขารู้เรา ปัจจัยที่ตัดสินความแพ้ชนะก็จะสลับซับซ้อนยิ่งขึ้น ในกรณีนี้ การต่อสู้ทางปัญญาระหว่างโจโฉกับเล่าปี่ ขงเบ้งกับสุมาอี้ เองงายกับเกียงอุย ใน **ตำหนานสามก๊ก** ก็บรรยายไว้อย่างยอดเยี่ยม ซึ่งให้แง่คิดแก่เรามากมาย

ในอีกแง่มุมหนึ่ง ตลาดโลกทุกวันนี้ การแก่งแย่งแข่งขันกันระหว่างประเทศต่าง ๆ ดูเดือดเป็นอย่างมาก ยิ่ง นับได้ว่าเป็นสงครามพิเศษอีกแบบ

หนึ่งที่ไม่ต้องหลังเลียด แต่กฎ “ใครดีใใครอยู่” เกิดบทบาทอย่างเห็นได้ชัด และเมื่อมีการต่อสู้ก็ต้องใช้สติปัญญา ใช้กลอุบาย

พลังการผลิตและสมรรถนะทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีของญี่ปุ่น มิได้สูงไปกว่าสหรัฐอเมริกาเลย แต่สมรรถนะในการแก่งแย่งแข่งขัน หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง สติปัญญาของญี่ปุ่นกลับเหนือกว่าสหรัฐอเมริกา ฉะนั้น ในการต่อสู้ของทั้งสองฝ่าย สหรัฐอเมริกาก็มักแพ้อยู่เสมอ ๆ ฉะนั้น จึงเห็นได้ว่า สติปัญญามีความหมายใหญ่หลวงเพียงใดในการแก่งแย่งแข่งขัน กัน ! และโดยเหตุนี้เอง ก็เป็นที่เข้าใจได้ว่า เหตุใดโครงการธุรกิจของญี่ปุ่น จึงได้ศึกษาค้นคว้า **ตำนานสามก๊ก** อย่างคลั่งใคล้และเอาเป็นเอาตาย !

บุคคลในวงการธุรกิจญี่ปุ่นเคยกล่าวไว้ว่า “การที่ผู้คนที่ทั้งหลายใน ญี่ปุ่นให้ความยกย่องแก่ **ตำนานสามก๊ก** เป็นอย่างยิ่ง โดยถือเป็นสิ่งล้ำค่า นั้น ก็เพราะว่าในหนังสือเล่มนี้มีของวิเศษอยู่ ในการแก่งแย่งแข่งขันใน ธุรกิจอย่างรุนแรงเฉกเช่นทุกวันนี้ การอ่าน **ตำนานสามก๊ก** จะมีประโยชน์ เป็นอย่างยิ่ง”

ศาสตราจารย์ญี่ปุ่นท่านหนึ่งกล่าวว่า “ความฉลาดเฉียบแหลมมาก ด้วยอุบายของขงเบ้ง ได้ให้แก่งคิดมากมายแก่วงการธุรกิจญี่ปุ่น ความสำเร็จ ที่โดดเด่นของบริษัทเครื่องใช้ไฟฟ้ามัตซึชิตะ (เนชั่นแนล) เป็นผลอันเนื่อง มาจากโคะโนะซุเกะ มะสึชิตะ ใช้สายตายุทธศาสตร์ของขงเบ้งไปพิจารณา เรื่องราวของตนเป็นสำคัญ

ส่วนฮารุโอะ ยูชิโอะผู้อำนวยการสถาบันค้นคว้าอุตสาหกรรมแห่ง สังคมญี่ปุ่นก็กล่าวว่า “ไม่ว่าจะเป็นในประเทศหรือต่างประเทศ ถ้าหาก ธุรกิจของญี่ปุ่นประสงค์ที่จะเสริมพลังแห่งการแก่งแย่งแข่งขันของตนแล้ว ก็จะต้องศึกษาสมรรถนะการจัดการกับสภาวะการณ์อันสลับซับซ้อนใน **ตำนานสามก๊ก** ให้ดี”

ญี่ปุ่นให้ความสำคัญแก่ **ตำนานสามก๊ก** ถึงปานฉะนี้ ท่านจะไม่ใช่ ความสนใจแก่มันบ้างหรือ

จิวี่หนีกลับลงเรือ หลังจากใช้อุบายกับเล่าปี่ไม่สำเร็จ “เสียอุบายแล้วข้าเสียทหารอีก”

1

การโจมตีทางใจ

“การโจมตีทางใจ” แต่ไหนแต่ไรมาได้รับการเชิดชูจากนักยุทธศาสตร์ที่มีชื่อเสียงมาโดยตลอด ล้วนแต่จัดวางไว้เป็นยุทธศาสตร์ในอันดับแรก การสามารถยึดกุมยุทธศาสตร์ “การโจมตีทางใจ” ได้ มิใช่แต่จะทำงานครั้งเดียวได้ผลเท่าตัวเท่านั้น ยังทำให้ได้รับชัยชนะอย่างสิ้นเชิงโดยแทบจะไม่เปลืองแรงแต่ประการใดเลย

ยุทธศาสตร์ “การโจมตีทางใจ” มิใช่แต่จะเป็นวิธีที่ยอดเยี่ยมที่สุดในการ “ยึดบ้านครองเมือง” เท่านั้น เมื่อใช้มาปกครองกองทัพ ปกครองบ้านเมืองก็เป็นเช่นเดียวกัน เมื่อใช้มาปกครองกองทัพ แม่ทัพนายกองก็จะร่วมจิตร่วมใจ ไพร่พลก็จะสู้ตายรบที่ไหนชนะที่นั่น เมื่อใช้มาปกครองบ้านเมืองก็ทำให้ผู้คนยอมสยบด้วยใจ ชั้นบนชั้นล่างเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน บ้านเมืองก็ไม่มียี่งจะไม่เจริญรุ่งเรือง

เมื่อขยายกว้างออกไป ในด้านมนุษยสัมพันธ์ สิ่งที่สำคัญที่ต้องใช้คนไปทำยุทธศาสตร์ “การโจมตีทางใจ” ไม่มีที่จะใช้ไม่ได้ หากใช้ได้อย่างเหมาะสม ยังจะได้รับผลอันน่าพิศวงที่อยู่นอกเหนือความคาดหมายด้วยซ้ำไป

ยุทธศาสตร์ “การโจมตีทางใจ” ใครเป็นผู้เสนอมาแต่เมื่อใด มีคนระบุว่า เป็นขุนนางนักการทหารผู้ยิ่งใหญ่ในตอนปลายสมัยซุนชิว (770–476 ปีก่อน ค.ศ.) แต่ใน “กลวิธีรุก บทที่ 3” ใน *ตำราพิชัยสงครามของซุนวู* ก็เพียงแต่ได้เสนอหลักการการบัญชาทัพชั้นยอดที่สุดไว้เท่านั้น เขาว่า “อันหลักแห่งการทำศึกนั้น บ้านเมืองสมบูรณเป็นเอก บ้านเมืองบอบช้ำเป็นรอง กองทัพสมบูรณเป็นเอก กองทัพบอบช้ำเป็นรอง กองพลสมบูรณเป็นเอก กองพลบอบช้ำเป็นรอง กองร้อยสมบูรณเป็นเอก กองร้อยบอบช้ำเป็นรอง หมวดหมู่สมบูรณเป็นเอก หมวดหมู่บอบช้ำเป็นรอง เหตุนี้ รบร้อยครั้งชนะร้อยครั้งยังหาใช้ความยอดเยี่ยมในความยอดเยี่ยมไม่ มิต้องรบแต่สยบเข้าศึกได้ จึงจะเป็นความยอดเยี่ยมในความยอดเยี่ยม” และ “ฉะนั้น การบัญชาทัพชั้นเอกคือชนะด้วยอุบาย รองมาคือชนะด้วยการทู่ต”

ในที่นี้ ซุนวูได้เสนอความคิด “ชัยชนะอย่างสมบูรณ” ของเขาออกมา เขาเห็นว่า การจะได้ “ชัยชนะอย่างสมบูรณ” อยู่ที่ “ชนะด้วยอุบาย” “ชนะด้วยการทู่ต” !

ความคิด “ชัยชนะอย่างสมบูรณ” ของซุนวู ต่อมาได้รับการพัฒนา สืบไปจากซุนปินนักการทหารอีกคนหนึ่ง ซึ่งเป็นผู้สืบเชื้อสายของซุนวู ในตอนกลางของสมัยจ้านกั๋ว (475–221 ปีก่อน ค.ศ.) เขาได้เสนอยุทธศาสตร์ “การโจมตีทางใจ” ออกมาอย่างชัดเจน ในหนังสือ *ทงเตี้ยน* บันทึกไว้ว่า “ซุนปินแห่งแคว้นฉีในสมัยจ้านกั๋วได้กล่าวแก่นี้อธิบายว่า ‘วิถีทางแห่งการเข้ายึดครองบ้านเมืองนั้น ถือการโจมตีทางใจเป็นเอก พึงให้เขาสยบด้วยใจ ทุกวันนี้ที่แคว้นฉินถือเป็นคู่คิด คือผู้ครองอำนาจของแคว้นเจ้ากับแคว้นเยียน จงโน้มหน้าจิตใจของเจ้าครองแคว้นเจ้าและแคว้นเยียน ทว่าอย่าอาศัยแต่ถ้อยคำอันว่างเปล่า จะต้องให้พวกเขาเห็นผลประโยชน์ที่เป็นจริง เพื่อให้พวกเขากลับใจ นี่คือนี่ที่เรียกว่า การโจมตีทางใจ’”

ซุนปินนำเอากลยุทธ์ทางยุทธศาสตร์ ที่จะทำให้ได้ชัยชนะอย่างสมบูรณปรากฏเป็นจริงขึ้นด้วยการ “ชนะด้วยอุบาย” “ชนะด้วยการทู่ต”

ของชุมนุมมาทำให้เป็นรูปธรรมขึ้น เขาได้เสนอยุทธศาสตร์ “วิถีทางแห่งการเข้ายึดบ้านเมืองนั้น ถือการโจมตีทางใจเป็นเอก” ขึ้นเป็นครั้งแรกอย่างแจ่มชัด

เขาเห็นว่าการที่จะเอาชนะแคว้นฉิน ก่อนอื่นต้องโดดเดี่ยวแคว้นฉินในทางการทูต ดังนั้นจำเป็นต้องเปิดฉากการโจมตีทางการทูต แยกสลายความสัมพันธ์ระหว่างแคว้นฉินกับแคว้นเยียนและแคว้นเจ้า “โจมตีทางใจ” ต่อแคว้นเยียนและแคว้นเจ้าก่อน และ “การโจมตีทางใจ” นั้น มิใช่ “อาศัยแต่ถ้อยคำอันว่างเปล่า” จะต้องให้ “ผลประโยชน์ที่เป็นจริง” จึงจะทำให้พวกเขา “กลับใจ” ได้

ต่อมานักยุทธศาสตร์ในประวัติศาสตร์ไม่น้อยคน ก็ใช้ยุทธศาสตร์ “การโจมตีทางใจ” เพื่อโดดเดี่ยวข้าศึกและรบชนะฝ่ายตรงข้าม โดยลงมือจัดการกับสมัครพรรคพวกของเขา ก่อน และจากนั้นก็จะได้รับชัยชนะอันใหญ่หลวงโดย “ไม่ต้องรบแต่สงบเข้าศึกได้”

วิถี “การโจมตีทางใจ” มีหลายอย่างหลายประการด้วยกัน ดังเช่น การคุกคาม การล่อด้วยประโยชน์ การหลอกลวง เป็นต้น เหล่านี้ ล้วนสังกัดอยู่ในปริมณฑลของวิถี “การโจมตีทางใจ” ทั้งสิ้น แต่วิถี “การโจมตีทางใจ” บางอย่าง อาจได้รับความสำเร็จชั่วระยะเวลาหนึ่ง แต่มันมิใช่ “ความยอดเยี่ยมในความยอดเยี่ยม”

เหมือนเมื่อครั้งที่โจโฉบุกลงใต้ เล่าจ๋องยอมจำนน จึงมีหนังสือถึงซุนกวน คุณความว่า “เราช่องสุมทหารได้ถึงร้อยหมื่น นายทหารพันหนึ่ง แต่มีน้ำใจคิดถึงท่านจะใคร่พบกันสักครั้งหนึ่ง ขอให้ท่านออกมาเที่ยวเล่นป่า ณ เมืองกังแฮ” ทำเอาพวกเตียวเจียวตกใจขวัญหนีดีฝ่อแนะนำให้ซุนกวน “ยอมแพ้”

ซุนกวนตกประหม่าจากการข่มขู่ด้วยพลานุภาพของข้าศึกในขณะนั้น แต่หลังจากได้ฟังขงเบ้งและจิวอี้วิเคราะห์ยุทธศาสตร์ให้ฟัง แจ่มให้เห็นถึงพื้นฐานที่แข็งแกร่งอ่อนในของกองทัพโจโฉแล้ว สร้างความมั่นใจให้

ซุนกวนในการต่อต้านข้าศึก จึงตกลงเป็นพันธมิตรกับเล่าปี่เพื่อสู้กับโจโฉ และสามารถตีโจโฉที่มีทหารถึงร้อยหมื่นให้พินาศไปที่เซ็กเพ็ก

ส่วนทางตั้งโต๊ะอาศัยการล่อด้วยประโยชน์ ซึ่งใจของลิโป้ให้ฆ่าเต็งหวงวนศัตรูของตน แต่ในที่สุดตั้งโต๊ะก็ไม่วายที่จะตายด้วยทวนขอของลิโป้จนได้

วิธีที่ดีที่สุดในการ “*การโจมตีทางใจ*” มีมีอันใดเกินไปกว่าการทำให้ “*คนสยบด้วยใจ*” “*ข้าศึกหมดกำลังใจ*” ที่ว่า “*คนสยบด้วยใจ*” ก็คือทำให้เขายอมสยบทั้งวาจาและใจ ยินดีที่จะมารับใช้เรา ที่ว่า “*ข้าศึกหมดกำลังใจ*” ก็คือทำให้จิตใจของข้าศึกแตกฉานหมดสิ้น ไม่กล้าที่จะดำเนินการต่อต้านอีกต่อไป

ใน *ตำนานสามก๊ก* มีตัวอย่างการรบ “*โจมตีทางใจ*” ที่ยอดเยี่ยมอยู่เป็นอันมาก ในบทนี้ จะได้นำ “*การโจมตีทางใจ*” มาอธิบายให้เห็นถึงการนำมาใช้แบบยลอย่างไรบ้าง

ผูกใจราษฎร

เล่าปีเข้าครองเสฉวนอย่างแยบยล

เล่าปีซึ่งมีอาชีพเป็นคนทอเสื้อถักรองเท้าฟางชายคนนี้ แม้จะเป็นผู้สืบเชื้อสายของเล่าเหิงโอรสของพระเจ้าฮั่นเกงเต้ ซึ่งได้รับฐานันดรศักดิ์เป็นเจงซานจึงอ่องก็ตาม แต่เนื่องจากเวลาได้ผ่านไปเป็นช้านาน ไม่มีทางตรวจสอบข้อเท็จจริงได้ ถึงแม้เป็นจริงตามนั้น ก็มิได้เกิดประโยชน์อะไรแก่เขามากมายนัก เขากำพร้าพ่อมาแต่เด็ก อยู่กับมารดายากจนข้นแค้นแสนสาหัส จึงได้แต่ขายรองเท้าฟางทอเสื้อเลี้ยงปากเลี้ยงท้องไปวัน ๆ

ราษฎรสามัญชั้นต่ำอย่างเขานี้ เหตุใดจึงสามารถขึ้นตระหง่านอยู่เหนือผู้กล้าทั้งปวง กลายเป็นสิ่งร่ำรวยผู้เทียมหาญในยุคหนึ่ง ซึ่งแยกแผ่นดินออกเป็นสามส่วนได้ แม้จะกล่าวว่ามีมูลเหตุมาจากสถานการณ์สร้างวีรชนก็ตาม แต่เมื่อพูดถึงตัวเขาเองแล้ว ก็เนื่องจากเขารู้จักวิธีการใช้อย่างแยบยล ซึ่งกลยุทธ์ “การโจมตีทางใจ” เป็นอย่างดีที่สุด เป็นนักยุทธศาสตร์ “การโจมตีทางใจ” ที่โดดเด่นเป็นพิเศษคนหนึ่ง !

การสามัคคีกับผู้อยู่ใต้การบังคับบัญชาของเขา เน้นอยู่ที่ “การโจมตีทางใจ” เขาใช้คุณธรรมร่วมสาบานเป็นพี่น้องกับกวนอูและเตียวหุย กินร่วมโต๊ะ นอนร่วมเสื่อ สามคนสาบานว่าจะร่วมเป็นร่วมตาย

ฉะนั้นจึงทำให้โจโฉไม่สามารถซื้อกวนอูด้วยยศถาบรรดาศักดิ์และเงินทองได้

เตียวหุยก็รบหลังเลือดไม่คิดชีวิตในสนามรบ

จูล่งซึ่งเปลี่ยนนายมาแล้ว 2 ครั้ง เมื่อเล่าปีพบเขาก็เปิดใจให้แก่นัก

จูล่งสะเทือนใจในความจริงใจของเขา นับแต่นั้นก็ติดตามเขาตลอดมาด้วยความจงรักภักดี

ส่วนขงเบ้งก็สะเทือนใจในน้ำใสใจจริงของเขาที่อุตส่าห์บากบั่นไปหาถึง 3 ครั้ง 3 ครา จึงออกจากหลงจงแผ่นโผนโจนทะยานไปรับใช้เขา ทำแม้จนกระทั่ง “อุทิศทั้งกายและใจ จนกว่าชีวิตจะหาไม่” !

ต่อประหารราษฎร เขาก็เน้นเรื่อง “การโจมตีทางใจ” ในตอนแรกที่เขาไปเป็นนายอำเภอเมืองอันห้อก้วน รับหน้าที่เดือนหนึ่ง ก็มีได้แต่ต้องทรัพย์สินของราษฎรเลยแม้เท่าเส้นผม ราษฎรต่างรู้สึกพอใจกันทั่วหน้า

เมื่อเขาไปช่วยเมืองซีจิวและปฎิเสธที่จะครองเมืองซีจิวถึง 3 ครั้ง 3 หน ราษฎรเมืองซีจิวพากันให้ความเคารพรักเป็นอย่างยิ่ง เมื่อเขาตั้งทัพอยู่ที่เมืองซินเอี๋ยก็ปรับปรุงกิจการบ้านเมืองจนเป็นที่เรียบริย ราษฎรก็พากันยกย่องว่า “เจ้าเมืองซินเอี๋ยคือพระเจ้าอา นับแต่มาอยู่ที่นี้ราษฎรก็สมบูรณฟูมฟุช” ดังนั้น จึงได้รับการสนับสนุนอย่างจริงใจจากราษฎร

เมื่อถูกโจโฉไล่ตามตี เขาทิ้งเมืองอ้วนเสียหนีไปเมืองชงหยง ชาวเมืองอ้วนเสียก็ติดตามเขาไปอย่างไม่เห็นแก่ชีวิต เขานำราษฎรหลายหมื่นคน เดินทางได้เพียงวันละ 10 กว่าลี้ มีอันตรายที่จะตกเป็นเชลยได้ตลอดเวลา มีคนแนะนำเขาว่าให้ “ทิ้งราษฎรหลบหนีไปก่อน” เล่าปี่ก็ร้องไห้ว่า “ผู้คิดการใหญ่นั้น ฟังถือคนเป็นรากฐาน บัดนี้คนเหล่านี้อยู่กับข้าพเจ้า จะทิ้งไปได้อย่างไร”

ต่อมาเมื่อเล่าปี่ได้เสฉวน ก็ยังคงใช้ยุทธศาสตร์ “การโจมตีทางใจ” เช่นกัน กล่าวคือ ผูกใจราษฎรเป็นปฐุม

เนื่องจากเล่าปี่เน้นเรื่องราษฎรไปทุกหนทุกแห่ง และใช้บุญคุณการุณธรรมผูกใจแม่ทัพนายกองไว้ ฉะนั้น จิตใจของผู้คนจึงโน้มมาอยู่กับเขา ยินดีจะรับใช้จนตัวตาย

“ใต้ใจคนก็รุ่งเรือง” นี้คือมูลเหตุอันเป็นปมเงื่อนที่ทำให้เล่าปีสามารถคิดการใหญ่ได้ การเข้าครองเสฉวนอย่างแยบยล ยังสามารถอธิบายถึงยุทธศาสตร์ “การโจมตีทางใจ” ของเล่าปีได้เป็นอย่างดี

ป้อมค่ายมักถูกตีแตกจากภายใน

การยึดครองเกงจิวและเอ๊กจิว 2 พื้นที่ เพื่อเป็นฐานที่มั่นในการครอบครองทั่วทั้งแผ่นดิน เป็นเนื้อหาสำคัญที่ขงเบ้งกำหนด “นโยบาย ณ หลงจง” ให้กับเล่าปี หลังจากยึดเกงจิวได้แล้ว เล่าปีก็มุ่งเข้าเสฉวน โดยแยกยุทธวิธีดำเนินการออกเป็น 2 ก้าว

ก่อนอื่นคือซื้อน้ำใจของขุนนางและปัญญาชนในเสฉวนให้มารับใช้ตน ฉวยโอกาสที่เดียวล่อคิดจะยกทัพไปตีเสฉวน เตียวสงแนะนำให้เล่าเจียงไปเชื้อเชิญให้โจโฉส่งทหารเข้ามายังอันต๋ง โดยอ้างว่า “จะทำให้เดียวล่อต้องรับศึกไม่ว่างมือ ไม่กล้าที่จะเขม้นมองมายังเสฉวน” ซึ่งแท้ที่จริงแล้วเตียวสงหมายมุ่งจะ “ชักศึกเข้าบ้าน” ขายนายเพื่อลาภยศชื่อเสียง

ก่อนหน้าที่เตียวสงจะออกเดินทางไปพบโจโฉ ก็ลอบวาดแผนที่เสฉวนไว้อย่างลับ ๆ นำติดตัวไปด้วยไม่ให้ใครรู้ ในตอนนั้น โจโฉเพิ่งรบชนะม้าเจียวมาหยก ๆ มีความพึงพอใจในตนเองเป็นอย่างยิ่ง เมื่อได้เห็นเตียวสงหน้าตาขี้ริ้วผิวดำคน ก็ไม่ชอบช้หน้า วางท่าข่มขู่ เตียวสงโกรธ จึงเยาะเย้ยถากถางโจโฉต่าง ๆ นานา ทำให้การเจรจาของทั้งสองฝ่ายต้องชะงักงันไป ในตอนหลังโจโฉถึงกับให้ทหารใช้กระบองไล่ตีเตียวสงออกจากค่ายไป

ขงเบ้งรู้เจตนาการเดินทางมาในคราวนี้ของเตียวสงเป็นอย่างดี จึงเสนอกลยุทธ์ต่อไปล่าให้เตียวสงตกหลุมพราง

เล่าปี่รับอุบายของขงเบ้ง ต้อนรับขับสู้เตียวสงอย่างดีที่สุด พอเตียวสงเข้าเขตเกงจิ๋ว ก็มีจูล่งออกไปต้อนรับ ครั้นเมื่อถึงที่พักแห่งแรกในเขตเกงจิ๋ว กวนอูได้จัดที่ทางไว้ต้อนรับอย่างเต็มที่ วันรุ่งขึ้น ขึ้นม้าเดินทางยังไม่ถึง 3 ลี้ เล่าปี่กับอาจารย์ฮกหลงและอาจารย์ฮองชู ก็ออกมาต้อนรับ เมื่อเห็นเตียวสงแต่ไกล ก็ลงจากหลังม้ามาทำความเคารพก่อน

เล่าปี่ให้ความสำคัญแก่เขาถึงปานฉะนี้ จะไม่ทำให้เตียวสงรู้สึกสะเทือนใจได้อย่างไร

เล่าปี่รั้งตัวเตียวสงดื่มกินอยู่ด้วยกันถึง 3 วันเต็ม ๆ แม้จะแสดงความเอาใจใส่เขาอย่างเต็มที่ แต่กลับปิดปากไม่พูดถึงเรื่องเสฉวนเลยสักคำเดียว แม้เตียวสงจะพยายามบอกใบ้แสดงนัยอย่างไร เขาก็แสร้งทำที่ไม่เข้าใจ กระทั่งหาเรื่องสนทนาอื่น ๆ มาบายเบี่ยงเลี้ยวไปเสีย

เมื่อเตียวสงบอกลา เล่าปี่ก็จัดสุราอาหารเลี้ยงส่งถึงศาลา 10 ลี้ แสดงความอาลัยอาวรณ์ถึงกับหลั่งน้ำตาแห่งการจากพรากด้วยความเศร้าให้เตียวสงเห็น

เตียวสงจึงคิดอยู่ในใจว่า “เล่าปี่ใจกว้างรักผู้มีปัญญาถึงปานฉะนี้ หากละทิ้งไปเฉย ๆ ก็เสียดายนัก” จึงพยายามโน้มน้าวให้เล่าปี่เข้ายึดเสฉวนเสีย ดีแต่ความมุ่งหมายของตนออกมาจนสิ้น ทั้งยังมอบแผนที่ของเสฉวนให้ ซึ่งบนแผนที่นั้น บอกถึงเส้นทางการเดินทาง ถนนกว้างไกลใกล้แคบ ป่าดงพงไพร ชัยภูมิสำคัญ คลังเงินทอง และนางข้าว เป็นต้น อธิบายอย่างละเอียดจะแจ้งไปทุกสิ่งอัน

เล่าปี่ใช้อุบายเจียงไ่ก่กตกปลา ให้ปลามาติดเบ็ดเองโดยสมัครใจ ใช้การแสดงออกให้เกิดความสะเทือนใจ ให้ฝ่ายตรงข้ามเป็นผู้พูดออกมาด้วยความสมัครใจเอง ดังนั้น ก็ทำให้เตียวสงยิ่งขายชีวิตให้อย่างตายใจแก่เล่าปี่

ด้วยประการฉะนี้ เล่าปีจึงมิใช่แต่จะได้จัดวาง “ใส่ศึก” ที่ชื่อสัตย์ ต่อตนไว้ในเสฉวนเท่านั้น หากยังมีความเข้าใจต่อภูมิประเทศของเสฉวน ดุจดั่งดูฝ่ามือของตนเอง อันได้สร้างเงื่อนไขที่เป็นผลดีแก่การเดินทางเข้าเสฉวนในภายหลัง

เมื่อเตียวสงกลับเสฉวน ก็ลอบชักชวนหวดเจ้งกับเบ้งตัตซึ่งเป็นเพื่อนสนิทให้มาร่วมมือด้วย จึงได้สมคบกันเป็นสมัครพรรคพวก เพื่อเป็นใส่ศึกให้แก่เล่าปี่ วันรุ่งขึ้นเตียวสงยังใช้ลิ้นสาลิกาของตนโน้มน้าวให้เล่าเจี้ยงส่งหวดเจ้งไปเชิญเล่าปี่เข้าเสฉวนมาช่วยเหลือเพื่อต้านเตียวล่อ

“ป้อมค่ายมักถูกตีแตกจากภายใน” เมื่อมีเตียวสง หวดเจ้ง กับเบ้งตัตรับใช้เล่าปี่อยู่ เมื่อบวกกับความมั่งงำของเล่าเจี้ยง สำมะหาอะไรกับการเรียกเสื่อมาวางไล่เสื่อไปยาก ชะตากรรมของเสฉวนจะเป็นอย่างไร หลับตาก็พอจะเดาออกได้

ใจคนไม่สยบแม้ได้มาก็ปกครองยาก

หลังจากเล่าปี่เข้าเสฉวนแล้ว ก็ใช้ความพยายามรักษาน้ำใจของชาวเสฉวน เขาออกคำสั่งอย่างเข้มงวด ผู้ใดหยิบฉวยสิ่งของราษฎรมาเป็นของตนจะประหารในทันที ฉะนั้น เมื่อเขาไปถึงที่ใด ก็มีได้แต่ต้องราษฎรเลย แม้แต่เส้นผม

ด้วยเหตุนี้ เมื่อเขาไปถึงที่ใด ราษฎรก็หอบหัวผู้เฒ่าชะแรแก่ชรา อุ้มลูกจูงหลานจุดธูปเทียนกราบไหว้ไปตลอดทาง เล่าปี่ก็ได้ปลอบโยนราษฎรที่มาต้อนรับด้วยถ้อยคำอันรื่นหู

และเพราะเขาถือการได้ใจประชาชนเป็นรากเหง้า ในปัญหาการยึดครองเสฉวน จึงมีความเห็นแตกต่างกันกับบังทองและหวดเจ๋ง เมื่อเล่าปี่พบกับเล่าเจี้ยงที่เมืองโปลยเสี๋ย บังทองมีความเห็นว่า “ขอให้ท่านหาเล่าเจี้ยงมากินโต๊ะ ฌ ค่ายเรา เราจะให้ทหารจับตัวฆ่าเสีย แล้วจึงยกเข้าไปเอาเมืองเสฉวนก็จะได้โดยง่าย มิพักถอดกระบี่ออกจากฝัก มิพักขึ้นเกาทัณฑ์ให้เสี๋ยสายจะมิดีหรือ”

หวดเจ๋งก็สนับสนุนความเห็นของบังทองว่า “ซึ่งท่านมีทำตามถ้อยคำข้าพเจ้านั้นเห็นจะเสียการเป็นมั่นคง... การคิดริรออยู่ให้ช้าวันช้าคืน แม้มีผู้ยุยงเล่าเจี้ยงให้ประทุษร้ายแก่ท่าน ก็ที่ไหนจะกลับตัวทัน จะมีเสียที่หรือ”

กลยุทธ์ของบังทองกับหวดเจ๋งแม้จะแยบคายยึดเสฉวนได้ง่าย แต่ก็ขาดการใคร่ครวญทางการเมือง อันเป็นยุทธวิธีของกุนซือที่ปรึกษา หาใช้กลยุทธ์ของนักยุทธศาสตร์ไม่ เพราะการเข้าอาณาเขตของคนอื่นแล้วฆ่าเจ้านายเขาตาย จะต้องก่อให้เกิดความเคียดแค้น ใจคนมิยอมสงบด้วย แม้ได้มาก็ยากแก่การปกครอง เพราะฉะนั้นเล่าปี่จึงไม่เห็นด้วยอย่างเด็ดขาด

เขาว่า “ท่านคิดตั้งนี้ ข้าพเจ้ามิเต็มใจ ด้วยเล่าเจี้ยงนั้นเป็นแค่เดียวกันแล้วก็มีใจรักใคร่นับถือเราจริง ๆ เรามาบัดนี้หวังตั้งตัวโดยสุจริตให้เป็นที่สรรเสริญ แรกยกมาถึงควรจะให้คนทั้งปวงเห็นน้ำใจมีความยินดีต่อ ควหรือมิทันไรจะมาทำอันตรายแก่เล่าเจี้ยง จะมีเป็นที่ครหาตีเตียนแก่เทวดาและมนุษย์หรือ ซึ่งจะทำให้เสียสัตย์ผิดด้วยประเพณีนั้นทำมิได้”

คนทั้งสองก็พยายามที่จะคาดคั้นให้เล่าปี่ทำ แต่เล่าปี่ก็ไม่ยอมทำเด็ดขาด หลังจากเล่าปี่เข้าแฮบง้วนแล้ว ก็เข้มงวดกับไพร่พล ใช้พระคุณอย่างกว้างขวาง เพื่อสมัครสมานน้ำใจของราษฎร

เนื่องจากเล่าปี่ใช้ยุทธศาสตร์ “การโจมตีทางใจ” จึงได้รับการยอมรับด้วยใจจากราษฎรเมืองเสฉวน จึงยืนอยู่ได้อย่างมั่นคงในเสฉวน เมื่อเขากรีธาทัพไปยังเมืองเซงโต๋ ยังคงใช้ยุทธศาสตร์ “การโจมตีทางใจ” ต่อไป

เมื่อกองทัพใหญ่ไปถึงที่ใด ก็ชุกรงไม่ฆ่า ทหารเสฉวนที่ถอดเกราะทิ้งอาวุธ ห้ามไม่ให้ฆ่าอย่างเด็ดขาด ถ้าใครทำให้ผู้หนึ่งผู้ใดได้รับอันตราย ก็จะต้องชดใช้ด้วยชีวิต ใครที่สมัครใจเป็นทหารต่อก็ให้รับไว้ ที่ไม่สมัครใจก็ให้ปล่อยกลับบ้าน ด้วยเหตุนี้ ทหารเสฉวนที่ตกเป็นเชลย จึงโห่ร้องกันด้วยความยินดี ส่วนใหญ่ก็สมัครใจที่จะเป็นทหารของเล่าปี่ต่อไป

เล่าปี่ได้ใจคนดังนี้ บุคลากรในเสฉวนจึงมายอมเข้าด้วยเป็นส่วนมาก หรือส่งข่าวแจ้งความให้ทราบ ดังเช่น เมื่อเล่าปี่โจมตีเมืองลกเสีย เหลงเปา เสนอให้ขุดคันกันน้ำที่แม่น้ำปวยกั้ง เพื่อปล่อยให้ท่วมทัพเล่าปี่จมน้ำตาย ซึ่งเล่าปี่นอนครุ่นอยู่ไม่รู้ไม่เห็น และมีอันตรายที่จะถูกน้ำท่วมล่มจมไปทั้งกองทัพ เดชะบุญที่แพะเอี้ยวผู้มีสติปัญญาในเสฉวนออกไปช่วยส่งข่าวได้ทัน กองทัพของเล่าปี่จึงรอดพ้นจากความพินาศไปได้อย่างหวุดหวิด

ก็เพราะใจคนหันมาขึ้นต่อเล่าปี่แล้ว แม้เล่าเจี้ยงจะมีขุนพลผู้ซื่อตรงจงรักภักดีตายแทนอยู่หลายคนก็ตาม ก็ช่วยอะไรไม่ได้มากนัก กองทหารเกงจิวไปถึงที่ใดที่นั้นก็ราบเป็นหน้ากลอง ฝ่ายตรงข้ามไม่ทันได้รับภัยอันตรายก่อน เล่าเจี้ยงจึงได้แต่ยกเสฉวนให้เล่าปี่ไปครองแต่โดยดี

สลายใจทหาร

ลิบองยี่ดเกงจิวโดยง่าย

ในประวัติศาสตร์ของประเทศจีน ตัวอย่าง “การโจมตีทางใจ” ที่ยอดเยี่ยมมีอยู่ไม่น้อย ในสมัยซุนชิว จันผิงกงแห่งแคว้นจิ้นคิดจะเข้าตีแคว้นฉี จึงส่งฟานเจาไปสืบสภาพข้าศึกยังแคว้นฉี ในระหว่างที่ฉีจิงกงจัด

โต๊ะอาหารมาเลี้ยงนั้น ฟานเจาสั่งให้รินสุราในจอกที่ใช้สำหรับเจ้าครองแคว้นให้เขาดื่ม แต่เยียนจื่ออัครมหาเสนาบดีถอนจอกออกเสีย ใช้อจกธรรมดาเปลี่ยนให้ ฟานเจาแสร้งเมา สั่งให้บรรเลงดนตรีสำหรับให้เจ้าครองแคว้นฟังโดยเฉพาะ แต่เยียนจื่อก็เฉยเสีย

เมื่อฟานเจากลับไปยังแคว้นตนก็แจ้งแก่จิ้นผิงกงว่า “แคว้นฉีจะเข้าตียังมิได้ก่อน ข้าพเจ้าเจตนาที่จะลบล้างเจ้าครองแคว้นของเขา แต่เยียนจื่อรู้เท่า เมื่อข้าพเจ้าจงใจจะเหยียดหยามเจ้าครองแคว้น เยียนจื่อก็ไม่นำพา” ดังนั้นแคว้นจิ้นจึงยังไม่กล้าเข้าโจมตีแคว้นฉี

ซึ่งเป็นดังที่เจียงไท่กงได้กล่าวไว้ว่า “ผู้ที่สันตนาการขจัดภัยพิบัตินั้น จะต้องจัดการก่อนที่จะเกิดเหตุ ผู้ที่สันตนาการเอาชนะศัตรู จักชนะโดยปราศจากร่องรอยให้เห็น”

หรือดังเมื่อครั้งที่กองทัพฉูป่าอ่องเซียงอวีร์บกับกองทัพฮั่นของหานซิ่นที่ไกเซี่ย กองทัพแคว้นฉูทหารน้อยตัวและเสบียงอาหารก็สิ้น กองทัพฮั่นล้อมเอากองทัพฉูไว้อย่างหนาแน่น ในตอนกลางคืน ในค่ายฮั่นก็ร้องเพลงฉูขึ้นทั้ง 4 ทิศ รอบ ๆ ค่ายของทัพฉู เซียงอวีร์ฟังแล้วก็ตกใจรำพึงว่า “หรือฮั่นได้แคว้นฉูไปหมดแล้ว เหตุไฉนในกองทัพฮั่นจึงมีทหารฉูมากมายถึงเพียงนี้” เซียงอวีร์เข้าใจว่าทหารฉูยอมจำนนต่อทหารฮั่นทั้งหมด จึงนำทหาร 800 คนแหกวงล้อมจะหนีไป แต่ในที่สุดก็หนีไม่พ้น เซียงอวีร์ไม่ยอมเป็นเชลย จึงใช้กระบี่เขียดคอตัวเองตายอยู่ที่กลางแม่น้ำอูเจียงนั่นเอง

เรื่องแรกใช้ “การโจมตีทางใจ” ขจัดสงครามโดยมิให้เห็นร่องรอย เรื่องหลังใช้วิธีทำให้ข้าศึกตื่นตระหนกจนพ่ายแพ้ไปเอง เรื่องแรกเพียงแต่ยับยั้งมิให้เกิดสงครามขึ้น แต่เรื่องหลังยังจำเป็นต้องหลังเลือด

ใน *ตำนานสามก๊ก* ที่ได้ยุทธศาสตร์ “การโจมตีทางใจ” ทำได้ถึงขั้น “ไม่ต้องรบแต่สยบข้าศึกได้” อย่างแท้จริง ตัวอย่างการรบที่ลึบอง

โจมตีגעงจื๋นบ่เป็นแบบฉบับที่สุด อาจกล่าวได้ว่าเป็นจุดสุดยอดของการรบ “การโจมตีทางใจ” ได้อย่างปราศจากข้อกังขาแต่ประการใดเลย

ยกยอปอปั้นปลอดอาวุธทางใจ

กวนอูตีขึ้นไปทางเหนือจับอ๊กิม บันคอบังเต็ก ล้อมเมืองอ้วนเสี้ยว พลาณภาพสะเทือนไปทั้งแผ่นดิน โจโฉด้านหนึ่งส่งขีหลงไปช่วย อีกด้านหนึ่งก็ส่งคนไปยุยงให้ซุนกวนโจมตีมืองเกงจื๋ว ซุนกวนมีความประสงค์เช่นนั้นอยู่แล้ว เมื่อได้รับหนังสือก็มอบหมายให้ลิบองซึ่งรักษาเมืองลกเค้าอยู่ริบจัดการตามนั้น

ลิบองเนื่องจากรู้ว่าตามชายน้ำทางเกงจื๋วนั้น กวนอูตั้งทหารไว้มากมายเตรียมพร้อมรับมือตอนอยู่ทุกขณะ ยากที่จะปฏิบัติตามความเห็นของซุนกวนได้ในเวลาอันเร็ววัน คิดแล้วคิดอีกก็ยังไม่มื่อบายที่ดีจึงแสวงขอลาป่วยกับซุนกวน

ลกซุนรับคำสั่งจากซุนกวนให้ไปเยี่ยมอาการป่วยของลิบอง เมื่อเจอหน้ากันเขาระบุน่าที่ลิบองป่วยนั้นที่แท้เป็นไข้ใจ พร้อมทั้งได้เสนออุบายการเข้าครองเมืองเกงจื๋วแกลิบองว่า “ซึ่งเมืองเกงจื๋วเตรียมทหารและจัดแจงเมืองไว้ดังนี้ เพราะกวนอูคิดวิตกอยู่ด้วยท่านมาตั้งอยู่ที่นี้จึงไม่ไว้ใจ ถ้าท่านรู้อุบายทำเป็นป่วยไปเสียจากที่นี่ และจัดแจงให้ผู้อื่นมาอยู่แทนแล้วให้พูดสรรเสริญกวนอู กวนอูก็จะทะนงใจจะอยู่รบเอาเมืองอ้วนเสี้ยวให้ได้ ไม่คิดระวังหลัง เราจึงคิดวกไปตีเอาเมืองเกงจื๋วก็ได้โดยง่าย”

ลิบองไต้ยินตั้งนั้นก็ดีใจว่า “อุบายท่านนี้ดีนักหนา” แล้วทำปวดยอยู่ให้ลกซุนซึ่งไม่มีชื่อเสียงอะไรในสารบบขุนพลเข้ารักษาเมืองลกเค้าแทน

เมื่อลกซุนถึงลกเค้าก็ส่งหนังสือแก่กวนอูยกย่องสรรเสริญกวนอูต่าง ๑ นานา ในหนังสือนั้นมีความตอนหนึ่งเขียนว่า

“โจโฉเป็นศัตรูเจ้าเล่ห์คงจะไม่ยอมพ่ายแพ้เอาง่าย ๆ น่ากลัวจะลอบส่งทหารมาเพิ่มเติมเงียบ ๆ เพื่อเอาชนะแก่ท่าน กองทัพของโจโฉแม้จะชราภาพมากแล้วแต่ยังห้ำหั่นอยู่ และมักจะทะนงตัวเมื่อรบชนะ แต่ก็จักพ่ายแพ้เมื่อคิดประมาทต่อศัตรู หวังว่าท่านขุนพลคงจะระมัดระวังดำเนินการป้องกันอย่างเต็มที่ เพื่อให้ได้รับชัยชนะอย่างสิ้นเชิง ข้าพเจ้าเป็นเพียงนักศึกษาปัญญาชนที่มีสติปัญญาต่ำต้อยน้อยหน้าคนทั้งหลาย แต่ต้องฝืนใจมารับภาระอันหนักนี้ นับว่าเหลือบ่ากว่าแรงนัก เดชะบุญที่มีท่านขุนพลซึ่งมีทั้งอำนาจและคุณธรรมอยู่ใกล้ตัว ฉะนั้นจึงใคร่จะขอความเมตตาจากท่าน แม้จะไม่สามารถเสนออุบายที่ดีให้แก่ท่านก็จริง แต่ก็ถือว่าได้แสดงน้ำใจให้ท่านเป็นประจักษ์แล้วดังนี้”

หนังสือ “การโจมตีทางใจ” อันแนบคายเช่นนี้ ก่อนอื่นลกซุนพูดถึงผลประโยชน์ของทั้งสองฝ่ายในการเป็นพันธมิตรกันเพื่อเอาชนะข้าศึก เพื่อแสดงให้เห็นว่ามีได้มีเจตนาเป็นอื่น ทำให้กวนอูสูญเสียความระมัดระวังต่อจากนั้นก็นอบน้อมถ่อมตัว ยกย่องความดีความชอบของกวนอู สรรเสริญกวนอูที่สามารถจับอิกิมเป็นเชลยได้ ซึ่งทำให้ชื่อเสียงกระเดื่องดังไปทั่วกาลปาวสาน ซึ่งหาใครเทียบได้ยากนักในประวัติศาสตร์การรบแต่โบราณกาลมา ในขณะเดียวกันก็แสร้งเตือนให้กวนอูอย่าประมาทข้าศึก เพราะโจโฉเป็นคนเจ้าเล่ห์ เพื่อให้ได้รับชัยชนะโดยสิ้นเชิง

สำนวนการเขียนของลกซุนนั้นถ่อมตัวเป็นอย่างยิ่ง แสดงเจตนารมณ์ที่จริงใจคล้ายกับจะตักเตือนมาด้วยความหวังดี ดังหนึ่งเป็นครอบครัวเดียวกัน

กวนอูเมื่ออ่านหนังสือของลกซุนจบแล้ว ก็เงยหน้าขึ้นหัวเราะด้วยความพอใจ ไม่คิดระแวงสงสัยในอ็อกก็ทางกั้งตั้งอีกต่อไป จึงถอนทหารส่วนใหญ่รวมกำลังไปโจมตีอ้วนเสี้ยว ลิบองจึงฉวยโอกาสปลอมตัวเป็นพ่อค้ายกกำลังข้ามแม่น้ำเข้ายึดเมืองเกงจิวได้อย่างสะดวกสบาย

หลังจากลิบองยึดได้เมืองเกงจิว โดยไม่ต้องเสียทหารแม้สักคน เกาทัณฑ์แม่สักดอกแล้ว จึงให้ป่าวร้องแก่กองทัพทั้งปวงว่า “ถ้าผู้ใดบังอาจฆ่าฟันหรือริบราชาบุตรสิ่งของชาวเมืองให้ได้ความเดือดร้อน เราจะเอาโทษแก่ผู้นั้นถึงตาย”

วันหนึ่ง ลิบองขี่ม้าออกเที่ยวตรวจตราดูบ้านเมือง พอฝนตกหนักแลดูเห็นทหารผู้หนึ่งเข้าช่วงชิงเอาเสื้อหญ้าแฝกกันฝนของราษฎรมาคลุมเสื้อเกราะของตน แม่ทหารผู้นั้นจะเป็นคนบ้านเดียวกันกับลิบอง ลิบองก็สั่งประหารเสียตามวินัยทหาร นับแต่นั้นมา ทหารทั้งสามทัพก็พากันครั้นคร้าม แม้จะมีของตกอยู่กลางถนน ก็ไม่มีใครกล้าหยิบฉวยเอาไว้เป็นของตน ราษฎรพากันยกย่องให้ความสนับสุนนด้วยความยินดี

ลิบองยังออกคำสั่งไปว่า ในเมืองต่าง ๆ ที่ขึ้นกับเกงจิว หากมีครอบครัวทหารที่ติดตามกวนอูไปออกรบ ห้ามทหารของง่อก๊กไปรบกวนทำอันตรายเป็นอันขาด ซ้ำยังจ่ายเสบียงอาหารให้ด้วยทุกเดือนตามปกติ ผู้ใดที่เจ็บไข้ได้ป่วยก็ส่งหมอไปรักษา ครอบครัวของทหารกวนอูก็มีความพอใจกันทั่วหน้า

เมื่อกวนอูรู้ว่าเกงจิวถูกตี ก็ยกทัพกลับมาหวังจะช่วยกู้คืน ระหว่างทางได้ส่งหนังสือต่อว่าลิบองว่ากระทำผิดต่อการเป็นพันธมิตรกัน ลิบองจึงกล่าวแก่ทูตที่มาส่งหนังสือว่า “การคบหาเป็นมิตรกับกวนอูในครั้งกระโน้น เป็นเรื่องส่วนตัว แต่เหตุการณ์ในปัจจุบันเป็นเรื่องที่ทำตามคำบัญชาของชั้นเหนือ ซึ่งไม่อาจเป็นตัวของตัวเองได้ ขอให้ทูตจงกลับไปแจ้งแก่กวนอู เป็นเรื่องที่จบนปัญญา ขอให้กวนอูเข้าใจและอวยพรให้กวนอูอยู่จงดี” หลังจากนั้นก็เสียดูทูตเป็นอันดี จัดทัพก็ให้เป็นอย่างดี

ฝ่ายบุตรภรรยาทหารทั้งปวงและภรรยาของกวนอู ต่างคนต่างมาถามข่าวบรรดาทหารซึ่งไปทัพนั้น ต่างคนต่างฝากข่าวของถึงผิว แล้วสั่งให้ไปบอกว่าเราทั้งปวงอยู่ดีกินดีตอก ลิบองจะให้ผู้ใดทำอันตรายก็หาไม่ ทูตจึงนำความไปแจ้งแก่กวนอู

กวนอูได้ฟังดังนั้นก็โกรธ ตวาดว่า “ซึ่งลิบองทำเป็นมิตรมาแต่ก่อนนั้น เป็นอุบายทั้งสิ้น ถ้าเราตายเสียก็แล้วไป ถ้ายังมีชีวิตจะคิดฆ่าลิบองเสียให้ได้”

เมื่อทูตออกมาจากกวนอู ทหารทั้งปวงจึงมาถามข่าวคราวเรื่องครอบครัว ทูตก็ตอบตามจริงว่าเป็นสุขอยู่สิ้นหาได้เป็นอันตรายไม่ ทหารทั้งปวงรู้อย่างนั้นก็มีความยินดีพร้อมกัน คิดถึงบุญคุณลิบองนัก เมื่อกวนอูจะรบเอาเกงจิวคืน ทหารทั้งปวงจึงไม่เต็มใจ ระหว่างทางที่กวนอูเดินทัพมุ่งเข้าหาเกงจิว ทหารต่างก็หนีทัพเข้าไปหาครอบครัวในเมืองเกงจิวเป็นอันมาก แม้กวนอูจะห้ามปรามไว้เท่าใดก็ไม่ฟัง จึงได้แต่นำทหารที่เหลือประมาณ 300 คนเศษหนีไปอยู่เมืองเป็กเสียซึ่งเป็นที่อับ กลายเป็นตะพานน้ำอยู่ในอ่าง จะรบก็รบไม่ได้ จะหนีก็หนีไม่พ้น

ที่กล่าวมาข้างต้น ก็คือความเป็นไปตั้งแต่ต้นจนปลายที่ลิบองเข้ายึดเกงจิวไว้ได้อย่างง่ายดาย และกวนอูต้องหมดประตูสู่อย่างสิ้นลาย

เหตุไฉนกวนอูผู้ซึ่งสยบข้าศึกเป็นหมื่น อาณาภพกระเดื่องตั้งไปทั่วทั้งแผ่นดิน จึงต้องถูกตีพ่ายไป และลิบองสามารถเข้ายึดเมืองเกงจิวได้อย่างง่ายดายเช่นนี้

ทั้งหมดนี้ ต้องยกความดีความชอบให้กับความแยบยลของ “การโจมตีทางใจ” ของลิบอง

กวนอูเป็นคนดีร้อนตันทุรัง ถือตนว่า “กูเป็นหนึ่งในแผ่นดิน” ชอบให้คนยกยอปอปั้น ลิบองจึงจับจุดอ่อนของเขาอันนี้ ให้ลกซุนมีหนังสือเป็นเชิงฝากเนื้อฝากตัว ทำให้กวนอูเกิดความหยิ่งผยองมากขึ้น ซึ่งนี่ก็คือการปลดอาวุธทางจิตใจของกวนอูไปสิ้นเชิง

เนื่องจากกวนอูสูญเสียความระมัดระวังอันควรไป ลิบองจึงฉวยช่องโหว่ให้ทหารสวมเสื้อขาวปลอมตัวเป็นพ่อค้า ข้ามแม่น้ำเข้าไปยึดครองเกงจิ๋วได้ง่ายเหมือนพลิกฝ่ามือ นี่ก็คือการนำเอายุทธวิธีของซุนวูที่กล่าวไว้ว่า “ข้าศึกยโสให้เหิมเกริม” มาใช้อย่างเป็นรูปธรรมนั่นเอง

ที่ผ่านมาการที่กวนอูสามารถ “สู้ได้ถึงหมื่นคน” เพราะเขา “สันตัดในการปฏิบัติต่อทหาร” แม่ทัพนายกองและไพร่พลจึงยินดีจะสู้ตายให้กับเขา เพราะฉะนั้นจึงห้าวหาญไม่มีใครสู้

แต่ลิบองได้ปฏิบัติต่อครอบครัวของพวกเขาแม่ทัพนายกองและไพร่พลที่ติดตามกวนอูไปออกรบ ด้วยการเอาใจใส่จนกลายเป็นบุญคุณ อันเป็นมูลเหตุสำคัญแห่งการหนีทัพของพวกเขาแม่ทัพนายกองและไพร่พลของกวนอู

ลูกเล่นของลิบองในกรณีนี้นับว่าร้ายกาจยิ่งนัก ทำให้กวนอูซึ่งได้ใจของเหล่าบรรดานายทหารและไพร่พลมาแต่ต้น แทบจะต้องกลายเป็นผู้โดดเดี่ยวที่เหลือแต่ตัวคนเดียวไปในเวลาเพียงชั่วพริบตาเดียว !

เมื่อไม่ได้รับการสนับสนุนจากทหาร ผู้กล้าหาญที่มีชื่อเสียงแม้จะโด่งดังสักปานใดก็ตาม ล้วนแต่ต้องตกอยู่ในภาวะที่น่าเศร้าสลดทั้งสิ้น เมื่อ “เพลงฉู่ดังมาสี่ทิศ” ฉู่ป้าอ่องเซียงอวี ซึ่ง “เมื่อชักกระบี่ฟ้าดินก็สะเทือนเลื่อนลั่น” ถึงกับต้องใช้กระบี่เล่มนั้นเชือดคอตายอยู่ที่กลางแม่น้ำอูเจียงในวังล้อมของห่านซิ่น

เมื่อทหารเอาใจออกหากแล้ว กวนอูผู้ซึ่งเคย “สู้คนได้เป็นหมื่น” อานาภาพสะเทือนไปในแผ่นดิน ถูกพัวเจี้ยงขุนพลไร้ชื่อเสียงของง่อก๊กฆ่าตาย จึงมิใช่เป็นเรื่องประหลาดแต่ประการใด

ทำร้ายใจศัตรู ของเบ้งยว้โทะสะจิวี่ 3 ครั้ง

ขงเบ้งทำให้จิวี่โกรธ 3 ครั้ง เป็นสงครามพิเศษที่จะรบก็ไม่เชิง จะจริงก็เหมือนเท็จ เอาชนะกันทางการทูตที่เน้นหนักอยู่ที่การโจมตีทางใจ ที่ว่าจะรบก็ไม่เชิงนั้น หมายถึงทั้ง 2 ฝ่าย ต่างจัดแนวรบของตนไว้ อย่างพร้อมมูล เหมือนจะไม่รบใหญ่ไม่ได้แล้ว แต่กลับมีได้รบกันขึ้นมา อย่างจริงจิงอะไร

ที่ว่าจะจริงก็เหมือนเท็จ หมายถึงทั้ง 2 ฝ่ายต่างเปลือยดาบชักอาวุธ ทหารก็เข้าเผชิญหน้ากันแล้ว แต่แกว่งไกวทวนอยู่ประเดี๋ยวนึ่งก็ผ่านพ้นไป

ที่ว่าเอาชนะทางการทูตที่เน้นหนักอยู่ที่การโจมตีทางใจ หมายถึง การที่ขงเบ้งทำลายอุบายของจิวี่นั้น ได้เน้น “การโจมตีทางใจ” ทำให้ จิวี่บันดาลโทะสะ จากบันดาลโทะสะเป็นเสียใจ จากเสียใจเป็นตรอมใจตาย จำต้องยอมจำนนด้วยใจ และยอมแพ้อย่างถึงที่สุด

สงครามพิเศษในคราวนี้ดำเนินไปภายใต้ภูมิหลังดังนี้ คือ

หลังจากการเป็นพันธมิตรระหว่างซุนกวนกับเล่าปี่ ร่วมกันตีโจโฉ ให้พ่ายแพ้ไปอย่างยับเยินแล้ว เกงจิวี่ก็แยกเป็นสาม ซุนกวนกับเล่าปี่ต่าง ได้ไว้คนละส่วน โจโฉแม้จะรบแพ้แต่ยังยึดครองเอาพื้นที่ลุ่มกุ่ม เกงจิวี่ และ ชงหยงเอาไว้ ต่ออาณาเขตที่โจโฉยึดไว้ เล่าปี่คิดจะชิงเอามา จิวี่ก็ใคร่จะ เข้ายึดครอง แม้แต่พื้นที่ที่เล่าปี่ปกครองอยู่ จิวี่ก็ยังคงคิดที่จะไปยึดมาเป็น ของตน เมื่อเป็นดังนี้ ทั้ง 2 ฝ่ายก็เลื่องไม่พื้นที่จะต้องประลองกำลังกันสัก พักหนึ่ง

แต่ยุทธศาสตร์ของขงเบ้งแตกต่างกันกับของจิวอี้ จิวอี้ขอแต่เพียงยึดเอาเกงจิวไว้ได้ทั้งหมด แม้จะต้องทำให้ความเป็นพันธมิตรระหว่างซุนกวนกับเล่าปี่ต้องแตกร้างไปก็ไม่เสียดาย แต่ขงเบ้งต้องการทั้งชิงเอาพื้นที่เกงจิวส่วนที่โจโฉได้ไว้ ทั้งไม่ทำให้ความเป็นพันธมิตรระหว่างซุนกวนกับเล่าปี่ต้องร้างฉานไปด้วย

ทั้งนี้เพราะเหตุว่า โจโฉกำลังฝึกทหารขุนม้าอยู่อย่างขะมักเขม้น เพื่อเตรียมการล้างอายความพ่ายแพ้ที่เซ็กเป็ก การแก่งแย่งกันระหว่างเล่าปี่กับซุนกวน เป็นประโยชน์ต่อโจโฉ ขงเบ้งจึงพยายามหลีกเลี่ยงการปะทะซึ่งหน้ากับจิวอี้อย่างสุดความสามารถ ใช้การคาดค่านวดนึ่งหนึ่งเทวดา ทำลายแผนการร้ายอุบายชั่วของจิวอี้ไปครั้งแล้วครั้งเล่า ใช้อุทธรวิธ “การโจมตีทางใจ” โจมตีจิวอี้ทางด้านจิตใจอย่างถึงแก่ชีวิต ทำให้จิวอี้ไม่กล้าหวังที่จะได้เกงจิวไปครองอีก

จิวอี้บันดาลโทสะครั้งแรก เหนื่อยกายเหนื่อยใจเพื่อใครกัน

หลังจากศึกเซ็กเป็กได้รับชัยชนะอย่างใหญ่หลวง โจโฉต้องแตกทัพเรือแล้ว จิวอี้ก็สั่งระดมพลวางแผนจะตียึดเอาลั่วกู่ แต่ทราบมาว่าเล่าปี่กับขงเบ้งยกทหารมาตั้งอยู่ที่ปากน้ำเมืองฮูอี้กั้ง ก็รู้ว่าฝ่ายนั้นก็ต้องการจะเข้าตียึดเอาลั่วกู่ด้วยเช่นกัน จึงรู้สึกตกใจ อ้างว่าจะไปขอค่านับเล่าปี่นำทหารชั้นเยี่ยมสามพันไปยังเมืองฮูอี้กั้ง คิดฉวยโอกาสกำจัดเล่าปี่เสียให้จงได้

แต่เมื่อไปถึงเห็นทหารของเล่าปี่นำเกรงขามนัก ก็ไม่กล้าลงมือตามที่ได้วางแผนการมา ส่วนเล่าปี่ก็รับอุบายของขงเบ้ง ส่งเสริมถ้อยคำของจิวยี่ที่คิดจะไปตีเอาเมืองลำกู่ และว่า “ซึ่งข้าพเจ้ายกมาตั้งที่นี่ เพราะคิดว่าท่านจะยกไปตีเอาเมืองลำกู่ ข้าพเจ้าจะคุมทหารไปช่วยเป็นการเร็ว แม้ท่านไม่ไป ข้าพเจ้าก็คิดอยู่ว่าจะไปตีเอาเมืองลำกู่ให้” ทำเอาจิวยี่โมโหเป็นพื้นเป็นไฟถึงกับลั่นวาจาว่า “แม้เราตีเอาเมืองลำกู่ไม่ได้ ท่านจงยกไปตีเอาเถิด” เมื่อถูกเล่าปี่ยั่วเข้าตามแผนของขงเบ้งว่า “ที่พูดมานี้จะคืนคำหรือไม่” จิวยี่ถึงกับประกาศว่า “ตัวเราเกิดมาเป็นชายเมื่อได้ลั่นวาจาไว้แล้วก็จะไม่คืนคำเลย”

จิวยี่จึงยกกำลังไปรบกับโจหยินขุนพลรักษาเมืองลำกู่อย่างนองเลือด จิวยี่ถูกเกาทัณฑ์แสร้งทำเป็นตาย ล่อให้โจหยินทุ่มกำลังออกรบด้วยคิดว่า จิวยี่ตายจริง การศึกได้เปรียบแล้ว แต่ลงท้ายโจหยินกลับต้องอุบายของจิวยี่ พ่ายแพ้ยับเยินหนีเอาตัวรอดไป

เมื่อจิวยี่ไล่ตามตีโจหยินไปจนถึงเชิงกำแพงเมืองลำกู่ การณ์ปรากฏว่า เล่าปี่ดำเนินการตามแผนของขงเบ้ง ยึดเอาเมืองลำกู่ไปไว้ในมือเสียก่อนแล้ว และให้จูล่งตะโกนลงมาจากกำแพงเมืองว่า “ข้าพเจ้าขอภัยจิวยี่ บัดนี้ขงเบ้งให้ข้าพเจ้าคุมทหารมาตีเมืองลำกู่ได้ก่อนแล้ว ข้าพเจ้าแค่เดียวมีชื่อว่าจูล่ง”

แท้ที่จริงขงเบ้งสั่งให้จูล่งนำทหารมาซุ่มอยู่ใกล้เมืองลำกู่ก่อน รอจนเมื่อโจหยินทุ่มทหารออกจากเมืองจนเกือบหมดด้วยหลงกลของจิวยี่แล้ว ก็ฉวยโอกาสเข้าตีเอาเมืองลำกู่มาเสีย โดยใช้แผน “ตาอินกับตานาทะเลาะกัน ตาอยู่ก็เอาพุงปลา มัน ๆ ไปกิน” สบายใจเฉิบ

จิวยี่จนปัญญาก็วางแผนรีบไปตีเอาเมืองเกงจิวกับซงหยงก่อนเล่าปี่เสร็จแล้วก็จะย้อนกลับมาตีเมืองลำกู่อีก

แต่ที่ไหนได้ การณ์กลับปรากฏว่า ขงเบ้งให้ทหารปลอมตัวเป็นทหารโจหยิน ถือตรากับธงสำหรับเรียกทหารในเมืองเกงจิว ให้ผู้รักษาเมืองเปิดประตูรับ ก็ถูกเตียวหุยซึ่งนำทหารเตรียมพร้อมอยู่ เข้ายึดเอาเมืองเกงจิวไป

ทางเมืองซงหยง ขงเบ้งให้ทหารปลอมตัวไปว่า ให้แฮหัวตุ้นผู้รักษาเมืองรีบส่งทหารออกไปช่วยโจหยินรบกับจิวยี้ แฮหัวตุ้นหลงกล พอเปิดประตูเมืองยกทหารออกมา ก็ถูกกวนอูซึ่งซุ่มคอยที่อยู่ดีเข้าเมืองซงหยงไป และได้เมืองซงหยงไว้โดยง่าย

จิวยี้รู้เรื่องก็โกรธหัวฟัดหัวเหวี่ยง ร้องขึ้นด้วยเสียงอันดังว่า “ตัวกูเป็นชาติทหารทำการถึงเพียงนี้ ขงเบ้งสิกลับมาชิงเอาเมืองไปได้ถึงสามเมืองติด ๆ กัน ทั้ง ๆ ที่กูเหนื่อยยากแสนสาหัส กูจำจะคิดฆ่าขงเบ้งเสียแล้วจะชิงเอาเมืองทั้งสามนี้มาขึ้นแก่งตั้งให้ได้” ในทันใดนั่นเอง พิษของบาดแผลที่ถูกเกาทัณฑ์ก็กำเริบขึ้น จิวยี้ถึงกับสลบลงกับที่ กว่าจะฟื้นขึ้นมาได้เวลาก็ล่วงไปถึงครึ่งชั่วยาม

จิวยี้เสียรู้ขงเบ้งเป็นครั้งแรก เหมือนตั้งค้ำกลอนที่ว่าไว้ใน **ตำนานสามก๊ก** ฉบับภาษาจีนว่า “หลายเมืองแตกไปใช้เราได้ เหนื่อยกายเหนื่อยใจเพื่อใครกัน” จิวยี้รบอย่างเอาชีวิตเข้าแลกแต่ไม่ได้อะไรเลย ส่วนขงเบ้งไม่ต้องลงทุนลงแรงอะไรมาก แต่สามารถเข้ายึดเมืองสำคัญที่โจโฉครองไว้ อย่างมั่นคงถึงสามแห่งติดต่อกัน ดังนี้แล้ว จะไม่ให้จิวยี้โกรธแค้นแสนสาหัสได้อย่างไร

CONTACT US!

@booktime

www.facebook.com/SukkhapabjaiPUB

www.booktime.co.th

ศิลปะการใช้กลยุทธ์ในสามก๊ก ศาสตร์การวิเคราะห์
กลศึกที่ต่อเนื่องจาก ศิลปะการใช้คนในสามก๊ก ที่หากได้
ศึกษาและนำไปใช้แล้ว ก็จะเป็นอีกยอดสิ่งวิเศษที่มีคุณค่ายิ่ง
ต่อทุกวงการ ทุกกิจกรรม

- การโจมตีทางใจ
- จ้องฉวยโอกาส
- ช้ากับเร็ว

และอีกหลายกลยุทธ์ที่ทำให้ “ใช้คนเป็น อย่างมีชั้นเชิง”

บุญศักดิ์ แสงระวี

นักแปลรางวัลสุรินทราชา จากสมาคมนักแปลและล่ามแห่งประเทศไทย
นักเขียนรางวัลนราธิป จากสมาคมนักเขียนแห่งประเทศไทย

สุภาพใจ

f SukkhapabjaiPUB

LA 0038 ศิลปะการใช้กลยุทธ์ในสามก๊ก
ISBN 978-616-7105-96-3

9 786167 105963

200.-

www.booktime.co.th